

Dnr: 342-4007-2007

2008-01-28

Samtliga länsstyrelser

Beslut om överlåtelse till länsstyrelserna att pröva frågor om bidrag till kulturmiljövård enligt anslaget 28:25 Bidrag till kulturmiljövård och förordningen (1993:379) om bidrag till kulturmiljövård för budgetåret 2008

6 bilagor

Beslut

Riksantikvarieämbetet beslutar att för år 2008 överlåta till länsstyrelserna att pröva frågor om bidrag till kulturmiljövård enligt anslaget 28:25 anslagspost 1, Bidrag till kulturmiljövård, och 14 § förordningen (1993:379) om bidrag till kulturmiljövård, (bidragsförordningen) samt andra ersättningar som anges i regleringsbrevet för Riksantikvarieämbetet för år 2008, daterat 2007-12-13.

Fördelningen av ramarna till länsstyrelserna framgår av *bilaga 1*.

I anslagsramen för respektive länsstyrelse ingår medel för att täcka utbetalningarna enligt de beslut som fattats mot 2005, 2006 och 2007 års bemyndigande och ska utbetalas under budgetåret 2008.

Villkor

Som villkor för beslutet gäller följande:

1. Anslaget 28: 25 Bidrag till kulturmiljövård (kmv-anslaget) ska användas i enlighet med Riksantikvarieämbetets regleringsbrev för år 2008 och bidragsförordningen. Riksantikvarieämbetets handbok för länsstyrelsernas handläggning av kulturmiljövårdsanslaget, daterad den 2 juli 2007, ska också beaktas.
2. Samtliga tilldelade medel på anslagsramen ska utbetalas under 2008. Länsstyrelserna ska ha en noggrann uppföljning av anslagsramen så att medel inte återstår vid årets slut. Tilldelade ramar enligt *bilaga 1* och *bilaga 3* får inte överskridas.

Dnr: 342-

4007-2007

3. Specificerade medel för Arkeologiska undersökningar vid bostadsbyggande, Stormskador, Skogens kulturarv och Projekt Bergslagen – Historia och framtid (Projekt Bergslagen) samt kunskapsunderlag enligt *bilaga 2* får inte användas till annat.
4. Länsstyrelserna ska verka för att åtgärder utförs inom insatserna vård, information/kommunikation, fysiskt tillgängliggörande och i förekommande fall kunskapsunderlag och arkeologi så att största möjliga effekt och nytta för kulturmiljön uppnås. Länsstyrelserna får själva, men med beaktande av fördelningen mellan olika insatser i sina respektive ansökningar, avgöra vilka av de föreslagna insatserna som ska genomföras inom den s.k. fria ramen (enligt *bilaga 1*) om inte annat framgår av nedanstående.

a) Insatsen vård

Vid beslut om bidrag ska den bebyggelse prioriteras vars kulturvärden är skyddade eller hotade.

Vid beslut om bidrag bör dokumentation ske för den skyddade bebyggelsen i enlighet med Riksantikvarieämbetets allmänna råd för byggnadsminnesförklaring, underrättelser från Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer (1991:3, andra upplagan) och Riksantikvarieämbetets vägledning, Byggnader och byggda miljöer, dokumentation och rapporter, (RAÅ 1995).

Länsstyrelserna ska även beakta behovet av vård för fornlämningar och kulturlandskap, inklusive kulturresevat.

För år 2008 behåller Riksantikvarieämbetet medel för löpande runstensvård och kommer att utföra sådan på eget initiativ. Länsstyrelserna kan till Riksantikvarieämbetet anmäla behov av akuta åtgärder för runstenar.

b) Insatsen ersättningar

För år 2008 behåller Riksantikvarieämbetet inledningsvis medel för intrångsersättning vid bildande av kulturresevat för de länsstyrelser som i underlaget inför fördelningen redovisat behov av medel för detta. Medel har reserverats för Gallejaur i

Dnr: 342-

4007-2007

Norrbottens län, Högarp i Jönköpings län och för Vallby i Västra Götalands län. Fördelning av medel sker till länsstyrelserna när förhandling om ersättningens storlek är klar. Förhandlingarna ska vara avslutade senast 15 juni om medel ska kunna fördelas år 2008. Riksantikvarieämbetet ska informeras kontinuerligt om hur förhandlingarna går. Länsstyrelsernas begäran om medel för kulturresevat har i övrigt beaktats genom att medel tillförts den fria ramen.

c) Insatsen arkeologi

Medlen ska användas för bidrag och ersättning vid arkeologiska åtgärder samt arkeologiska undersökningar vid bostadsbyggande enligt Riksantikvarieämbetets allmänna råd för 2 kap. lagen (1988:950) om kulturminnen (KML), underrättelser från Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer (1994:2).

För arkeologiska undersökningar vid bostadsbyggande disponeras högst 20 miljoner kronor enligt regleringsbrevet. Av dessa medel har fördelats 480 tkr till länsstyrelsen i Södermanlands län för förundersökning steg 1 i kvarteret Åkroken, Nyköping. I övrigt har medel reserverats för Södermanlands län, förundersökning steg 2 samt för Hallands län avseende kvarteret Tullen i Kungsbacka. Länsstyrelserna ska senast den 15 juni redovisa tidplan och kostnadsberäkning för de medel som reserverats om medel ska fördelas under 2008.

d) Insatserna information/kommunikation/tillgängliggörande

Insatser ska göras för att öka allmänhetens förståelse, delaktighet och ansvarstagande för den egna kulturmiljön.

e) Insatsen kunskapsunderlag

Medlen ska användas för insatser för att förbättra kvaliteten på och tillgängligheten till kunskapsunderlag som i första hand är avsedda att användas regional enligt *bilaga 2*.

- Länsstyrelserna i AB, D, E, F, G, H, I, K, M, O, S, T, U, W, X, Y län tilldelas medel för kvalitetssäkring av uppgifter som registrerats inom Skog & historia. Detta innebär fältgranskning samt klassificering av materialet.

Dnr: 342-

4007-2007

Riksantikvarieämbetet avser att återkomma med preciserade anvisningar gällande medlens användning.

- Länsstyrelserna i AB, C, D, H, M, O län tilldelas medel för färdigställandet av äldre arkeologiska rapporter.
- Länsstyrelserna i C och H län tilldelas medel för projektet Det Medeltida Sverige (DMS)
- Länsstyrelserna i D, E, G, K, M, O, S, T, U, W, X, Y, Z, AC, BD län tilldelas medel till projekt rörande hållbar landskapsutveckling enligt *bilaga 4*.
- Länsstyrelserna i Z, AC och BD län tilldelas medel för fornminnesinventering och kunskapsuppbyggnad om fjällens kultur- och naturvärden. Gällande inventeringar ska det finnas av Riksantikvarieämbetet godkänd antikvarisk platsledarkompetens i projekten samt att resultaten från inventeringarna registreras i FMIS.
- Länsstyrelsen i E län tilldelas medel för dokumentation av Åtvidabergs bergslag.

Medel tilldelade för ovanstående insatser ska av länsstyrelserna registreras som av RAÄ fördelade medel för kunskapsunderlag i Källa.

Medel för digitalisering av fornminnesregistret beslutas och utbetalas av Riksantikvarieämbetet.

f) Särskilda satsningar

Stormskador

Länsstyrelserna i E, F, G, H, N, O län tilldelas medel för efterundersökningar och återställningsarbeten på fornlämningar i samband med stormskador. Beslut fattade om medel till stormskador ska av länsstyrelsen registreras som särskild satsning ”Stormskador” i Källa.

Skogens kulturarv

Länsstyrelserna i C, E, F, G, M, N, U, W, X, Y, Z län tilldelas medel för insatser rörande det skogliga kulturarvet enligt *bilaga 5*.

Dnr: 342-

4007-2007

Beslut fattade för medel till dessa projekt ska av länsstyrelsen registreras som särskild satsning "Skogens kulturarv" i Källa.

Projekt Bergslagen

Länsstyrelserna i C, S, T, U, W, X län tilldelas medel för Projekt Bergslagen, Historia och framtid. Beslut fattade om medel till detta projekt ska av länsstyrelsen registreras som särskild satsning "Projekt Bergslagen" i Källa.

5. Kostnader för framtagande av en strategi för kmv-anslaget som behövs för att bidragsgivningen ska ge största möjliga effekt och nytta för kulturmiljön får tas från anslaget. Förtydliganden angående detta framgår av Riksantikvarieämbetes handbok för länsstyrelsernas handläggning av kmv-anslaget.
6. Länsstyrelserna får inte använda medel ur kmv-anslaget för generella kunskapsunderlag som inte fördelats av Riksantikvarieämbetet eller för insatser som ingår i länsstyrelsernas myndighetsuppgifter och ska tas från länsstyrelsernas förvaltningsanslag.

Som exempel vad medel inte får gå till kan nämnas:

- Uppföljning och utvärdering.
  - Stöd till regionala och kommunala program/underlag som inte fått särskilt stöd genom Riksantikvarieämbetets fördelning av medel till kunskapsunderlag eller rör strategi för kmv-anslaget.
  - Inventeringar som inte erhållit särskilt stöd genom Riksantikvarieämbetets fördelning av medel till kunskapsunderlag.
  - Utställningsverksamhet av generell karaktär som inte är kopplade till kulturmiljöer som kan få medel från kmv-anslaget.
  - Teknikutveckling av webbsidor.
  - Objekt som kan erhålla kyrkoantikvarisk ersättning.
7. Länsstyrelsen bör i så stor utsträckning som möjligt samverka med andra aktörer och arbeta för samfinansiering av projekt för att öka kulturmiljönyttan och effekterna av kmv-anslaget.
  8. Utbetalning av medel enligt länsstyrelsernas beslut görs av Riksantikvarieämbetet. Utbetalning sker hos Riksantikvarieämbetet enligt gällande rutiner.
  9. I länsstyrelsernas bidragsbeslut för 2008 ska den tid som bidraget står till förfogande (rekvisitionsdatum) bestämmas så att medlen kan betalas ut

Dnr: 342-

4007-2007

under budgetåret 2008. Beslut om bidrag till projekt som planeras genomföras under kommande budgetår ska fattas mot bemyndiganderamen för den del av bidraget som inte kan utbetalas under budgetåret 2008.

Riksantikvarieämbetet kommer den 15 juni och den 15 september i Källa att kontrollera andelen beslutade medel och vid behov omfördela medel mellan länsstyrelserna. Riksantikvarieämbetet kommer att begära in underlag av länsstyrelserna i anslutning till dessa datum. Riksantikvarieämbetet förbehåller sig rätten att återta medel för omfördelning i de fall länsstyrelserna inte har fattat beslut om tilldelade medel före den 15 september år 2008.

10. Beslut om bidrag och ersättningar som fattas mot bemyndiganderamen under år 2008 får utbetalas under 2009 – 2011. Samtliga beslut fattade enligt bemyndiganden får vid utgången av år 2008 uppgå till maximalt 100 miljoner kronor.

11. Samtliga beslut och utbetalningar ska löpande registreras i Källa.

Bakgrund till beslutet

Ramfördelning 2008

Länsstyrelserna har sammantaget ansökt om drygt 311 miljoner kronor som kan utbetalas under budgetåret 2008. För bemyndigande har ansöks om totalt drygt 165 miljoner kronor.

Anslaget 28:25 Bidrag till kulturmiljövård omfattar totalt 256 718 000 kronor för budgetåret 2008. Riksantikvarieämbetet behåller för senare fördelning 17 775 000 kronor enligt *bilaga 2*, varav 4 000 000 kronor avser bidrag till arbetslivsmuseer. Från beslutsutrymmet ska avräknas utbetalningar enligt beslut fattade mot bemyndiganderamen för 2005, 2006 och 2007 som ska betalas ut 2008 och belastar anslaget. Enligt uppgift från länsstyrelserna uppgår planerade utbetalningar för år 2008 till 70 098 260 kronor. Slutligen måste avdrag göras för det utnyttjande av anslagskrediterna som gjordes 2007 på totalt 1 920 000 kronor. Se nedanstående uppställning.

Dnr: 342-

4007-2007

Till Riksantikvarieämbetets disposition 2008	256 718 000 kr.
Anslagskredit 2007	- 1 920 000 kr.
Riksantikvarieämbetet behåller enligt bil. 2	- 17 775 000 kr
Avdrag bem. 2005, 2006 och 2007 att utbet. år 2007	- 70 098 260kr.
Tillgängligt beslutsutrymme att fördela till lst	166 924 740 kr.

Till länsstyrelserna fördelas 236 724 395 kronor i beslutsutrymme enligt *bilaga 1*. I anslagsram fördelas 237 022 655 kronor inkl. 70 098 260 kronor som ska utbetalas av bemyndigandebeslut från 2005, 2006 och 2007.

Beslut om fördelning av medel till arbetslivsmuseer enligt förordning (2002:920) om bidrag till arbetslivsmuseer fattas i särskild ordning.

Riksantikvarieämbetet har vid fördelningen bl.a. tagit hänsyn till om länsstyrelsernas begäran om medel visar att bidragsgivningen ska åstadkomma största möjliga effekt och nytta för kulturmiljön och bidra till att uppfylla kulturmiljövårdens verksamhetsmål. Riksantikvarieämbetet bedömer bl.a. huruvida ansökan innehåller en strategisk ansats och vilka strategiska underlag som finns gällande arbetet med kmv-anslaget. Riksantikvarieämbetet bedömer om insatserna är väl motiverade och konkretiserade och om fördelningen mellan insatserna är rimlig.

Riksantikvarieämbetet bedömer också hur processen kring arbetet med kmv-anslaget fungerar, avseende hur länsstyrelserna arbetar i samverkan med olika aktörer och huruvida samfinansiering sker samt vilka resultat och effekter som förväntas av de prioriterade insatserna. Hänsyn tas också till särskilt kostnadskrävande projekt och kontinuerligt återkommande insatser. Vid bedömningen tas också hänsyn till tidigare års besluts- och bemyndiganderamar samt tidigare års användning av tilldelade medel och den administrativa hanteringen av medlen.

Redovisning

Beslut och utbetalningar ska av länsstyrelserna omgående föras in i Källa.

En särskild begäran om redovisning för 2008 som underlag för Riksantikvarieämbetets årsredovisning kommer att skickas ut.

Prognoser

Riksantikvarieämbetet ska till regeringen lämna prognoser över utfallet på anslaget 28:25 den 22 januari, den 10 mars, den 9 maj, den 1 augusti och den 30

4007-2007

Dnr: 342-

oktober år 2008. Om behov finns av särskilda uppgifter från länsstyrelserna till Riksantikvarieämbetet inför prognostillfällena kommer Riksantikvarieämbetet att lämna anvisningar till länsstyrelserna för vad dessa uppgifter skall bestå av och hur de skall utformas.

Upplýsningar

Beslutsramen för år 2008 är uppdelad på följande delramar:
Huvudram, Ramar för särskilda satsningar samt Bemyndiganderam.

Anslagsramen för utbetalningar år 2008 är summan av Huvudram, Ramar för särskilda satsningar samt tidigare års bemyndigandebeslut för utbetalning år 2008. Se bilaga 1.

Riksantikvarieämbetet har den 2 juli 2007 fattat beslut om revidering av handboken för länsstyrelsernas handläggning av kmv-anslaget. Denna handbok återfinns på Riksantikvarieämbetets hemsida.

Riksantikvarieämbetet kommer löpande under året att följa upp användningen av kmv-anslaget på länsstyrelserna. Uppföljningen kommer att ske både genom kontroller i Källa-systemet och genom besök hos vissa länsstyrelser då genomgång kommer att ske av bl.a. registrering i Källa och användningen av tilldelade medel på anslaget. Enligt handboken ska länsstyrelserna skicka in kopior av de bidragsbeslut som överstiger 200 000 kronor. Dessa ska skickas fortlöpande. Under 2008 ska länsstyrelserna i Stockholms, Gotlands och Blekinge län fortlöpande skicka in kopior av samtliga bidragsbeslut som fattas under 2008.

Riksantikvarieämbetet kan komma att fatta nya beslut om överlåtelsen av rätten att pröva frågor om bidrag till kulturmiljövård enligt anslaget 28:25 för budgetåret 2008.

Av regleringsbrevet framgår att Riksantikvarieämbetet får använda högst 2 miljoner kronor för att utveckling, support och räntekostnader för Projekt Källa.

Riksantikvarieämbetet lägger in ramarna i Källa samtidigt med att detta beslut expedieras.

Ni är välkomna att kontakta Cecilia Olsson eller Eva Halfwordson för frågor om detta beslut. Cecilia Olsson nås på tfn: 08-5191 82 27 eller e-post cecilia.olsson@raa.se och Eva Halfwordson nås på tfn: 08-5191 82 77 eller e-post eva.halfwordson@raa.se.

4007-2007

Dnr: 342-

För kontaktpersoner inom olika områden se bilaga 6.

Detta beslut har fattats av överantikvarien Per-Magnus Nilsson efter föredragning av utredaren Cecilia Olsson. Även biträdande avdelningschefen Anita Bergenstråhle-Lind, tillförordnade enhetschefen Karin Schibbye och utredaren Eva Halfwordson har varit med om den slutliga handläggningen.

Per-Magnus Nilsson

Cecilia Olsson

Bilagor:

1. Fördelning av ramar till länsstyrelserna.
2. Medel som behålls av Riksantikvarieämbetet. Omfattas inte av delegeringen.
3. Fördelning av ramar för kunskapsunderlag.
4. Stöd till projekt inom hållbar landskapsutveckling.
5. Stöd till projekt inom skogens kulturarv.
6. Kontaktpersoner Riksantikvarieämbetet.

Kopia:

Kulturdepartementet

Riksrevisionen

Samtliga länmuseer

Stockholms stadsmuseum

Göteborgs stadsmuseum

Malmö museer

Länsmuseernas samarbetsråd

28-jan-08

Bilaga 1

Fördelning av ramar till länsstyrelserna för budgetåret 2008

Alla belopp i kronor

Län	Huvudram				Ramar för Särskilda satsningar			Summa för beslut och utbetalning under 2008	Bemyndigande-ram år 2008	Beslutsram för år 2008	Beräknad utb. av bem. från -05, -06, -07	Anslagsram inkl. utb. av bemyndigande från -05, -06, 07
	Fria ramen	Kunskaps- underlag Se bilaga 3	Arkeologiska undersökningar vid bostads- byggande	Summa	Stormskador	Skogens kulturarv	Projekt Bergslagen					
	1	2	3	4	5	6	7					
				1+2+3				4+5+6+7		8+9		8+11
AB	9 700 000	450 000		10 150 000				10 150 000	3 500 000	13 650 000	3 282 000	13 432 000
C	5 900 000	678 000		6 578 000		200 000	150 000	6 928 000	3 000 000	9 928 000	3 000 000	9 928 000
D	5 500 000	1 050 000	480 000	7 030 000				7 030 000	3 000 000	10 030 000	3 000 000	10 030 000
E	7 300 000	1 300 000		8 600 000	860 000	200 000		9 660 000	4 000 000	13 660 000	2 521 000	12 181 000
F	7 300 000	700 000		8 000 000	1 430 000	250 000		9 680 000	3 800 000	13 480 000	4 630 000	14 310 000
G	5 200 000	650 000		5 850 000	130 000	200 000		6 180 000	2 800 000	8 980 000	3 000 000	9 180 000
H	6 700 000	700 000		7 400 000	90 000			7 490 000	4 000 000	11 490 000	4 330 000	11 820 000
I	5 500 000	400 000		5 900 000				5 900 000	4 000 000	9 900 000	3 862 000	9 762 000
K	5 500 000	350 000		5 850 000				5 850 000	2 800 000	8 650 000	3 830 000	9 680 000
M	8 400 000	1 400 000		9 800 000		200 000		10 000 000	3 000 000	13 000 000	3 931 000	13 931 000
N	5 800 000	-		5 800 000	140 000	100 000		6 040 000	3 200 000	9 240 000	2 700 000	8 740 000
O	15 500 000	1 250 000		16 750 000	350 000			17 100 000	5 500 000	22 600 000	5 422 000	22 522 000
S	6 000 000	150 000		6 150 000			550 000	6 700 000	2 500 000	9 200 000	3 850 000	10 550 000
T	7 273 895	600 000		7 873 895			1 050 000	8 923 895	2 700 000	11 623 895	2 500 000	11 423 895
U	5 200 000	400 000		5 600 000		350 000	1 050 000	7 000 000	3 700 000	10 700 000	3 700 000	10 700 000
W	6 800 000	250 000		7 050 000		350 000	1 550 000	8 950 000	4 500 000	13 450 000	4 420 000	13 370 000
X	6 600 000	850 000		7 450 000		200 000	800 000	8 450 000	3 500 000	11 950 000	2 902 000	11 352 000
Y	5 100 000	150 000		5 250 000		150 000		5 400 000	3 200 000	8 600 000	3 043 000	8 443 000
Z	5 900 000	1 100 000		7 000 000		100 000		7 100 000	2 300 000	9 400 000	1 441 260	8 541 260
AC	5 200 000	1 077 500		6 277 500				6 277 500	2 300 000	8 577 500	2 500 000	8 777 500
BD	5 100 000	1 015 000		6 115 000				6 115 000	2 500 000	8 615 000	2 234 000	8 349 000
Summa	141 473 895	14 520 500	480 000	156 474 395	3 000 000	2 300 000	5 150 000	166 924 395	69 800 000	236 724 395	70 098 260	237 022 655

**Medel behålls av Riksantikvarieämbetet för senare fördelning.
Omfattas inte omfattas av delegeringen.**

Alla belopp i kronor

Ändamål	Summa
Arbetslivsmuseer	4 000 000
Ark. unders. enl. 2 kap. 14 §	3 000 000
Fyndinlösen	1 000 000
Kunskapsunderlag, digitalisering	2 000 000
Licensavgifter FMIS	1 275 000
Källa	2 000 000
Runstensvård	400 000
Intrångsersättning kulturresevat, arkeologisk undersökning vid bostadsbyggande, konservering av fornfynd, byggnadsminnesersättning, reserv	4 100 000
Summa	17 775 000

Fördelning av ramar för kunskapsunderlag till länsstyrelserna för år 2008

Alla belopp i tkr.

Län	Kvalitetssäkring Skog & historia	Arkeologiska rapporter	DMS	Hållbar landskapsutveckling	Fornminnes- inventering	Fjällens kultur- och naturvärden	Åtvidabergs bergslag	Summa
AB	50 000	400 000						450 000
C		200 000	478 000					678 000
D	600 000	200 000		250 000				1 050 000
E	600 000			200 000			500 000	1 300 000
F	700 000							700 000
G	550 000			100 000				650 000
H	400 000	200 000	100 000					700 000
I	400 000							400 000
K	150 000			200 000				350 000
M	750 000	500 000		150 000				1 400 000
N								-
O	500 000	450 000		300 000				1 250 000
S	100 000			50 000				150 000
T	400 000			200 000				600 000
U	150 000			250 000				400 000
W	200 000			50 000				250 000
X	400 000			450 000				850 000
Y	50 000			100 000				150 000
Z				200 000	600 000	300 000		1 100 000
AC				300 000	477 500	300 000		1 077 500
BD				15 000	600 000	400 000		1 015 000
Summa	6 000 000	1 950 000	578 000	2 815 000	1 677 500	1 000 000	500 000	14 520 500

Stöd till projekt inom hållbar landskapsutveckling

Riksantikvarieämbetet har tagit del av länsstyrelsernas insända projektförslag gällande hållbar landskapsutveckling: Nedan framgår vilka projekt som har prioriterats fördelade på olika områden. Dessa projekt överensstämmer med de utgångspunkter och prioriteringar som Riksantikvarieämbetet angav i begäran om underlag. Riksantikvarieämbetet avser att ha en samordnande roll för att initiera och stödja ett utbyte av erfarenheter såväl mellan länsstyrelsernas aktuella projekt som med andra pågående projekt. Riksantikvarieämbetet avser därför att inbjuda representanter för de projekt som erhållit stöd till ett inledande seminarium i början på året.

Område 1

Hållbar hantering av exploateringstryck inom riksintresseområden och andra områden där kulturmiljön ses som resurs.

Syftet med projekten är att utveckla metoder för att fördjupa kunskapen om och förståelsen för hur olika kulturmiljövärden kan hanteras inom olika typer av områden som är utsatta för exploateringstryck. Det handlar dels om att ta fram fördjupade riksintressebeskrivningar som underlag för planering, dels om att ta fram underlag för kommunal och regional planering så att natur- och kulturvärden tidigt kan uppmärksammas som förutsättningar inför olika förändringar. Projekten ska genomföras av representanter för kulturmiljövärden i dialog och samverkan med berörda kommuner och aktörer.

Från Riksantikvarieämbetet finns ett intresse av att samordna och stödja utvecklingen av olika metoder och att främja ett utbyte av erfarenheter mellan länen och andra aktuella projekt. Detta arbete är en del av regeringsuppdraget – att stödja län och kommuner i deras arbete med planeringsunderlag - med koppling till miljömålsarbetet och delmål 1 i God bebyggd miljö.
Kontaktperson Riksantikvarieämbetet: Ann-Mari Westerlind.

Län	Projekt
D	Tätortsnära planeringsunderlag för natur- och kulturhistoriska värden
E	Strategiskt kulturmiljöarbete i Östergötland
G	Fördjupad riksintressebeskrivning i Kosta
O	Stadslandskapet – riksintressena i centrala Göteborg. Hur förhåller vi oss?
O	Planeringsunderlag för kulturhistoriskt värdefulla områden med inriktning på Tanums världsarv och Falbygden.
Y	Analys av förändringstrycket i Västernorrland
Z	Fördjupad riksintresseanalys i Åredalen.
AC	Byar i förändring
BD	Förstudie Haparanda

Område 2**Samverkan mellan natur och kultur om karaktärisering av kulturmiljön i landskapet som helhet**

Projekten är inriktade på att utveckla metoder för att arbeta med kultur- och naturvärden i större landskapsavsnitt och på samarbete och dialog med andra offentliga aktörer och lokala intressenter.

Kontaktpersoner Riksantikvarieämbetet: Ulf Lindberg för K län och Kaj Janzon för U län

Län	Projekt
K	Biosfärsområde Blekinge skärgård med kust
U	Kulturlandskapet vid Kungs-Barkarö

Område 3**Kunskapsuppbyggnad för bevarande och utveckling av regionala karaktärsmiljöer**

Projekten är inriktade på att fördjupa och sprida kunskaper om kulturlandskapets karaktär som underlag för regional och kommunal planering och bygglovshantering.

Kontaktpersoner Riksantikvarieämbetet: Ulf Lindberg för Bergslagsbygd i förändring och Daniel Nilsson för Kust och historia i M län.

Län	Projekt
T, D, S, U, W	Bergslagsbygd i förändring, Örebro län koordinatör i samverkan med övriga län.
M	Kust och historia

Område 4**Dialog om hållbar förvaltning av kulturlandskapet**

Projekten är i huvudsak inriktade på att i dialog med de boende lyfta fram landskapets kulturmiljövärden och diskutera möjligheter till långsiktigt hållbar förvaltning av ett kulturlandskap i förändring.

Kontaktpersoner Riksantikvarieämbetet: Jerker Moström för X och AC län samt Åsa Wall för Lantbrukspark Wij, X län.

Län	Projekt
X	Delaktighet i landskapsutvecklingen – ett sätt att hantera Landskapskonventionen.
X	Lantbrukspark i Wij
AC	Hållbar landskapsutveckling – samverkansmodell för kulturlandskapet

Stöd till projekt inom skogens kulturarv

Riksantikvarieämbetet har tagit del av länsstyrelsernas insända projektförslag gällande metodutvecklingsprojekt som syftar till information och kommunikation om skogens kulturarv för att minska skadefrekvensen på kulturarvet i skogen och att flera människor görs medvetna om skogens kulturvärden. Nedan framgår vilka projekt som har prioriterats. Dessa projekt är i överensstämmelse med de utgångspunkter och prioriteringar som Riksantikvarieämbetet angav i begäran om underlag. Riksantikvarieämbetet avser att följa nedanstående projekt.

Kontaktpersoner för Riksantikvarieämbetet är Bosse Jönsson och Rikard Sohlenius.

Län	Projekt
C	Informationsfolder om skogens kulturarv. Samverkan med Skogsstyrelsen och andra länsstyrelser.
E	Informations- och utbildningsinsatser till olika aktörer i samverkan med Skogsstyrelsen.
F	Skog & kulturarv med ortnamn.
G	Fossilt landskap i modern tid – diskussion om fornlämningsmiljöer i småländsk skogsmark
M	Historia och GIS – dåtid och nutid. Metodutveckling som syftar till ökad förståelse för det historiska kulturlandskapet.
N	Metodutvecklingsprojekt för information och kommunikation med aktörer i skogsbruket.
U	Syrener i ruiner. Informations- och metodutvecklingsprojekt med inriktning på det biologiska kulturarvet.
W	Laserscanning. Metodutveckling för dokumentation och information om lämningar i skogsmark.
X	Stenålder och skogsbruk – ett samarbetsprojekt i Torsåker. Samverkan med lokalbefolkning och universitet.
Y	Skogens kulturarv i Västernorrland – samverkan för bevarande. Informationsinsatser i samverkan med skogsbolagen och Skogsstyrelsen.
Z	Bevara-Berika-Bevara det skogliga kulturarvet. Utbildning av skogliga aktörer i samverkan med Skogsstyrelsen.

Kontaktpersoner på Riksantikvarieämbetet för kmv-anslaget

För eventuella frågor inom olika områden hänvisas till respektive handläggare:

Bebyggelse	Ulf Gyllenhammar	08 – 5191 8026
Landskap inkl. fornlämningar	Inger Selinge	08 – 5191 8228
Runstensvård	Thorgunn Snaedahl	08 – 5191 8510
Kulturresevat	Ulf Lindberg	08 – 5191 8256
Arkeologiska åtgärder, undersökning vid bostadsbyggande, Ersättningar enligt KML 2 kap 14 §§	Margareta Hasselmo	08 – 5191 8254
Fyndinlösen	Phyllis Anderson Ambrosiani Margareta Hasselmo	08 – 5191 8014 08 – 5191 8254
Information/kommunikation/ tillgänglighet och allmänt om anslagsfrågor	Eva Halfwordson Cecilia Olsson	08 – 5191 8277 08 – 5191 8227
Särskilda satsningar		
Stormskador	Peter Norman	08 – 5191 8578
Skogens Kulturarv	Bosse Jönsson Rikard Sohlenius	08 – 5191 8564 08 – 5191 8598
Bergslagen. Historia och framtid, Samverkan för utveckling	Fredrik Linder	08 – 5191 8586
Kunskapsunderlag		
Arkeologiska rapporter	Agneta Sundlin Lagerlöf	08 – 5191 8121
Det medeltida Sverige	Kaj Janzon	08 – 5191 8506
Hållbar landskapsutveckling	Se bilaga 4	
Fornminnesinventering i Norrlands inland	Bosse Jönsson Rikard Sohlenius	08 – 5191 8564 08 – 5191 8598
Fjällens kultur- och naturvärden	Bosse Jönsson Rikard Sohlenius	08 – 5191 8564 08 – 5191 8598
Digitalisering av fornlämningar	Sven Rentzhog	08 – 5191 8408
Åtvidabergs bergslag	Gert Magnusson	08 – 5191 8559